

คุยกับผู้อ่าน

นพ.ประเวศ วะสี

ไฟใต้จะดับได้อย่างไร

ทุกอย่างมีเหตุเป็นแดนเกิด

ถ้าเหตุดับสิ่งที่เกิดจากเหตุก็ดับ

ไฟใต้หรือความรุนแรงที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างอำนาจรวมศูนย์ที่ส่วนกลางกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนอันสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ

วิถีชีวิตร่วมกัน หมายถึง ความเชื่อร่วมกัน คุณค่าร่วมกัน การทำมาหากิน

ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนไปจนถึงการจัดการการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

แต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมจึงมีความหลากหลายไปตามชุมชนท้องถิ่นต่างๆ

ประเทศไทยรวมศูนย์อำนาจการปกครองเข้ามาสู่ส่วนกลางตั้งแต่สมัย ร.๕ อำนาจที่รวมศูนย์บังคับให้ทุกๆ อย่างเหมือนกันตามที่ส่วนกลางกำหนด จึงขัดแย้งกับความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น

การดับไฟใต้ที่ตรงต่อเหตุก็คือการคืนอำนาจไปให้ชุมชนจัดการตนเอง ท้องถิ่นจัดการตนเอง จังหวัดจัดการตนเอง ให้คนในชุมชน ในท้องถิ่น ในจังหวัด รวมตัวร่วมคิดร่วมทำในการจัดการเรื่องของเขาเอง

ในการจัดการตนเอง เขาย่อมจัดการให้เหมาะกับวิถีชีวิตร่วมกันหรือวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นของเขาเอง

การได้ทำตามวัฒนธรรมของตนเองเป็นความสุข ความภาคภูมิใจ เป็นศักดิ์ศรี

อาจเรียกว่าเป็น “ประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม” ประชาธิปไตยไม่ได้มีแต่ทางการเมืองเท่านั้น ซึ่งบ่อยๆ ครั้งก็ไม่ใช่ประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่เป็นธนาธิปไตยและเผด็จการซ่อนรูป แต่การเคารพวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจทางศักดิ์ศรี และการจัดการตนเองไปสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง จึงอาจเรียกว่าเป็น “ประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม” ไฟใต้จะดับด้วยประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม และการมีหัวใจเพื่อเพื่อนมนุษย์

เรื่องของ นพ.นิรันดร์ วิชเศรษฐสมบัติ ผู้ก่อกำเนิดที่โรงพยาบาลเล็กๆ ในจังหวัดปัตตานี ที่นำลงในหมอชาวบ้านฉบับนี้ เป็นตัวอย่างของการมีหัวใจเพื่อเพื่อนมนุษย์ โรงเรียนแพทย์นราธิวาส ที่จะมีแพทย์จบแล้วในปีนี้ ก็เป็นอีกตัวอย่างของการมีหัวใจเพื่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งกำลังมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และจะดับไฟในหัวใจของผู้คนในที่สุด

ประเวศ วะสี